

Slutrapport

Smart industri i regionerna – uppdrag att främja nyindustrialisering på regional nivå N2016/02958/FÖF

2019-02-27

Dnr Ä 2016-814

Smart industri i regionerna – uppdrag att främja nyindustrialisering på regional nivå N2016/02958/FÖF

Beslutet att godkänna denna slutrapport har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf.

Handläggningen har gjorts av avdelningschef Lars Wikström, enhetschef Åsa Bjelkeby, Gunilla Thorstensson, Per-Olof Remmare, Maria Ljung Westin, Anna Dahlén Eckermann och Olof Billebo. Den sistnämnda var föredragande för ärendet.

Stockholm, 27 februari 2019

Gunilla Nordlöf

Olof Billebo

Sammanfattning

Sveriges små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag är viktiga för Sveriges konkurrenskraft. *Sveriges nyindustrialiseringsstrategi – Smart industri* ska bidra till att göra Sverige världsledande inom modern och hållbar industri.

Tillsammans med regionerna genomför Tillväxtverket en rad insatser för att se till att svenska industriföretag blir ledande i den digitala utvecklingen, tar täten inom hållbar produktion, höjer kompetensnivån och skapar attraktiva innovationsmiljöer.

Tillväxtverket har sedan 2016 haft regeringens uppdrag att främja ett regionalt genomförande av Smart industri. Detta är vår fjärde och sista rapportering, som avser hela uppdragsperioden 2016 – 2018.

Kunskap, nätverk och finansiering

Genom kunskap, nätverk och finansiering har vi bidragit till industrins omställning och förnyelse på regional nivå. Vi har skapat bättre förutsättningar för industrin i hela landet genom att:

- *utveckla och sprida ny kunskap* om Smart industri och regionernas roll i genomförandet, dels för att lyfta industrins utmaningar och behov och dels för att höja medvetenheten om strategin och hur den regionala nivån kan bidra,
- *arrangera och delta i olika nätverk* för erfarenhetsutbyte och dialog, för att stötta regionala och andra aktörer i arbetet med att bidra till strategins genomförande, och
- *finansiera regionala utvecklingsprojekt*, drygt 20 mkr, för att ekonomiskt stimulera det regionala arbetet för industrins omställning och förnyelse.

Slutsatser och rekommendationer

Tillväxtverket har genom uppdraget stärkt förutsättningarna för en smartare industri genom att öka kunskapen hos regionerna om de små och medelstora företagens behov och utmaningar. Det samlade arbetet med våra åtta uppdrag inom Smart industri har möjliggjort ett brett genomförande av Smart industri, såväl på företagsnivå som inom stödsystemet i stort.

Smart industri är nu regionalt förankrad och alla regioner driver projekt eller insatser som ligger i linje med strategins inriktning. Under uppdragsperioden har vi och regionerna tagit fram kunskap om industrins förutsättningar. Karlstads universitet har särskilt studerat regionernas arbete genom att bedriva samverkansforskning.

Vi kan konstatera att svensk industri går bra men att utmaningar inom kompetensförsörjning och digitalisering fortfarande är stora.

I vår slutrapport lämnar vi, utifrån det pågående arbete som föreliggande uppdrag faktiskt utgör, ett antal rekommendationer.

Eftersom arbetet fortsätter inom det uppskalade uppdraget "Smart industri i regionerna 2.0" kommer samlade resultat, slutsatser och rekommendationer för hela perioden 2016–2020 att slutrapporteras i mars 2021.

Rekommendationer till regeringen

- Stärk och förtydliga regionalt utvecklingsansvarigas samordnande funktion inom det regionala stödsystemet.
- Genomför bredare satsningar som stärker den lokala och regionala attraktionskraften och tillgodoser industrins kompetensförsörjning.

Rekommendationer till regionalt utvecklingsansvariga aktörer

- Integrera smart industri med andra regionala satsningar och ta tillvara projektresultat inom det regionala tillväxtarbetet.
- Säkerställ att regionala projekt kombinerar företagsnära aktiviteter med samverkan för strukturell utveckling och att kommunerna involveras i den företagsnära dialogen.

Några resultat

- Uppdraget har legat rätt i tiden och har svarat mot ett uppdämt regionalt behov av att jobba för en smartare industri.
- Förstudieprojekten har ökat kunskapen om industrin hos såväl regionalt utvecklingsansvariga som stödsystemet i stort. Vi har spridit kunskapen, som sedan använts i genomförandet.
- Över 100 företag har hittills involverats i regionernas arbete genom rådgivning och coachningsinsatser. Fler än 500 företag har nåtts av mer generella kunskapshöjande aktiviteter.
- Uppdraget har bidragit till ökad regionöverskridande samverkan i de regionala stödsystemen.
- Samverkansforskning visar att det regionala genomförandet är lovande och i linje med tidigare forskningsresultat.
- Artiklar, filmer och rapporter har tagits fram spridits internt och externt. Allt finns samlat på tillvaxtverket.se.
- Genom projektbesök, erfarenhetsträffar och dialogmöten har vi stöttat arbetet på regional nivå.

Tillväxtverkets fortsatta arbete

Utmaningarna som vi tidigare lyft kring många parallella initiativ och kort genomförandetid har till stor del bemötts genom Smart industri i regionerna 2.0.

Den kunskap vi fått om regionernas förutsättningar och behov och om hur de vill arbeta för att stärka industrin kommer vi att vidareutveckla. Vi kommer att skapa synergier mellan olika parallella satsningar och verka för att framgångsfaktorer från arbetet hittills tas tillvara.

Vår bedömning är att Smart industri i regionerna 2.0 har goda förutsättningar att ytterligare bidra till intentionerna med nyindustrialiseringsstrategin.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Syfte och mål	10
1.3	Målgrupp för aktiviteterna	10
2	Slutsatser och rekommendationer.....	11
2.1	Slutsatser	11
2.1.1	Ny kunskap har stärkt förutsättningarna för en smartare industri	11
2.1.2	Nyindustrialiseringsstrategin har förankrats regionalt	11
2.1.3	Lärande och erfarenhetsutbyte har stärkt regionala förmågor	12
2.2	Rekommendationer.....	13
2.2.1	Rekommendationer till regeringen.....	13
2.2.2	Rekommendationer till regionalt utvecklingsansvariga aktörer....	14
3	Genomförande – aktiviteter och resultat	16
3.1	Vi har finansierat regionala utvecklingsprojekt.....	16
3.1.1	Förstudieprojekt i alla delar av Sverige.....	16
3.1.2	Fem genomförandeprojekt i 11 regioner.....	17
3.1.3	Övergången till Smart industri i regionerna 2.0	23
3.2	Vi har utvecklat och spridit kunskap.....	24
3.2.1	Samverkansforskning med genomförandeprojekten	24
3.2.2	Ny kunskap om svensk industri.....	24
3.3	Vi har stimulerat erfarenhetsutbyte och lärande	26
3.3.1	Åtta dialog- och erfarenhetsmöten med industrin i fokus.....	26
3.3.2	Projektbesök.....	26
3.4	Vårt fortsatta arbete.....	27
4	Ekonomisk redovisning för slutrapport	29

Bilaga 1 Tabell slutrapporterade förstudieprojekt

Bilaga 2 Tabell förstudiernas identifierade utmaningar och behov

Bilaga 3 Tabell slutrapporterade genomförandeprojekt

Bilaga 4 Tabell dialog och erfarenhetsmöten

Bilaga 5 Samverkansforskning slutrapport

Bilaga 6 Samverkansforskning Policy Brief

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

I januari 2016 beslutade regeringen om Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige.¹ Tillväxtverket har åtta regeringsuppdrag utifrån strategin och dess handlingsplaner. Uppdragen har olika inriktning och tidsram, men det övergripande syftet är att bidra till förnyelse och omställningsförmåga i små och medelstora industriföretag. Vi fokuserar främst på att stärka de små industriföretagens arbete med digitalisering, kompetensförsörjning och hållbar produktion. Våra uppdrag inom Smart industri är:

1. **Digitaliseringslyftet (78 mkr):** fler små industriföretag ska utveckla processer och verksamhet genom digital teknik (slutrapporteras 2020-03-30)
2. **Robotlyftet (100 mkr²):** industriföretag ska öka kunskapen om automationslösningar (slutrapporteras 2022-03-30)
3. **Tillverkning i Sverige (20 mkr):** förutsättningarna ska stärkas för företag att industrialisera och tillverka nya produkter i Sverige (slutrapporteras 2020-04-30)
4. **Smart industri i regionerna (25 mkr):** regionerna ska involveras i tillväxtarbetet för industriföretagens konkurrenskraft (slutrapporteras 2019-03-01)
5. **Smart industri i regionerna 2.0 (80 mkr³):** uppskalat och breddat uppdrag för att främja omställningen mot en smart industri på regional nivå (slutrapporteras 2021-03-31)
6. **Strategisk kompetensförsörjning (19 mkr):** industrins strategiska kompetensförsörjning ska stimuleras (slutrapporteras 2020-03-31)
7. **Samverkan skola – industri (9 mkr):** elevers kunskap och intresse ska öka för yrken och arbetsgivare inom industrin (slutrapporteras 2019-03-01)
8. **Synliggöra goda exempel inom industrin (6 mkr):** framgångsrika företag ska synliggöras för inspiration och lärande (slutrapporteras 2019-03-31)

Denna rapport omfattar Smart industri i regionerna (25 mkr).

---

¹ Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige (Regeringskansliet, Näringsdepartementet), N2015.38

² I övergångsregeringens budget från december 2018 fick uppdraget minskad tilldelning med 10 mkr. Total omslutning minskades då från 110 mkr till 100 mkr.

³ I övergångsregeringens budget från december 2018 fick uppdraget minskad tilldelning med 10 mkr. Total omslutning minskades då från 90 mkr till 80 mkr.

1.2 Syfte och mål

Smart industri i regionerna⁴ syftar till att:

- sprida kunskap om syfte, mål och inriktning i Smart industri till aktörer med regionalt utvecklingsansvar och andra relevanta aktörer i olika delar av landet,
- stödja genomförandet av strategin på regional nivå, bland annat genom att ta fram och sprida ny kunskap och bevilja projektmedel till regionalt utvecklingsansvariga aktörer för att stimulera det regionala nyindustrialiseringsarbetet samt
- analysera och lämna rekommendationer för att synliggöra hinder och möjligheter för industrins omställning.

De övergripande målen för insatsen är att:

- ny kunskap har skapats om industrin och de industrinära tjänsteföretagens behov och utmaningar för att öka omställningsförmågan och stärka konkurrenskraften, vilket har bidragit till att
- nyindustrialiseringsstrategin har fått en tydlig regional förankring och därigenom ett mer kraftfullt genomförande samt att
- den regionala nivåns roll i genomförandet av strategin har stärkts och synliggjorts, så att industrin i alla delar av landet har fått bättre förutsättningar att utvecklas.

Dessa mål ska i sin tur bidra till att uppfylla det långsiktiga målet för nyindustrialiseringsstrategin Smart industri: *"Industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna."*

1.3 Målgrupp för aktiviteterna

Målgrupperna för Smart industri i regionerna är:

1. Primär målgrupp är *regionalt utvecklingsansvariga aktörer*.
2. Sekundära målgrupper är *främjandeaktörer, bransch- och näringslivsorganisationer, samt myndigheter*.

Den slutliga målgruppen för uppdraget är små- och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag.

---

⁴ Tillväxtverkets egen benämning av uppdraget Smart industri i regionerna – uppdrag att främja nyindustrialisering på regional nivå N2016/02958/FÖF

2 Slutsatser och rekommendationer

2.1 Slutsatser

Vi bedömer att vi i hög utsträckning har uppnått insatsens syfte och övergripande mål. Nedan redogör vi för de viktigaste slutsatserna.

2.1.1 Ny kunskap har stärkt förutsättningarna för en smartare industri

För att öka industrins omställningsförmåga och konkurrenskraft har Tillväxtverket, tillsammans med regionerna, utvecklat ny kunskap om industrin och de industrinära tjänsteföretagens utmaningar och behov. Sammantaget kan vi konstatera att det går bra för svensk industri, men att tillgången till kompetens och digitaliseringen av processer och produktion är fortsatt stora utmaningar för de små och medelstora industriföretagen.

Genom att, tillsammans med Tillväxtverkets övriga sju smart industri-uppdrag, dela med oss av kunskapen i våra nätverk har vi synliggjort och analyserat hinder och möjligheter för industrins omställning. Kunskapen har spridits till och mellan målgrupperna och även använts i det regionala arbetet med smart industri. Även om uppdragen inom Smart industri till en början upplevdes som splittrade bland målgrupperna, ser Tillväxtverket positivt på att jobba med flera parallella uppdrag, mot ett gemensamt mål men med olika målgrupper och fokus. Detta angreppssätt skapar förutsättningar för ett brett och långsiktigt arbete för industrins omställning.

Under uppdragsperioden har 20 regioner genomfört förstudieprojekt. Projekten har resulterat i kartläggningar och analyser av hur den regionala kapaciteten ser ut för att möta industrins utmaningar. Sammantaget har förstudierna ökat kunskapen om industrins betydelse, förutsättningar och behov hos regionalt utvecklingsansvariga. Indirekt har även industrins kunskap, och i förlängningen, omställningsförmåga ökat.

Kunskapen som utvecklats i förstudieprojekten har tagits tillvara i de fem genomförandeprojekt som finansierats inom uppdraget.

Både Tillväxtverket och regionerna ser att Smart industri i regionerna 2.0 ger förutsättningar för ett mer strategiskt och långsiktigt arbete. Den kunskap som utvecklats hittills utgör en god grund för det fortsatta genomförandet av Smart industri på regional nivå.

2.1.2 Nyindustrialiseringsstrategin har förankrats regionalt

Genom att Tillväxtverket finansierat projekt i alla Sveriges regioner har nyindustrialiseringsstrategin fått en bred regional förankring. Tydligast har strategin förankrats i de 11 regioner som medverkat i de fem genomförandeprojekten.

Två större samverkansprojekt har etablerat regionöverskridande metastrukturer som tillfört en viktig funktion för ökad samverkan i de regionala stödsystemen. Tre regionspecifika projekt har kombinerat direkta insatser på företagsnivå med strukturell samverkan.

Industrins förutsättningar och behov ser olika ut över landet. Regionerna har också skilda förutsättningar när det gäller genomförandekapacitet och analysförmåga. Den regionala variationen beträffande innehåll och upplägg i de regionala projekten är därmed stor. Samtidigt som vi kan se en risk med att den regionala variationen kan leda till att förstärka regionala skillnader, konstaterar vi att samtliga regioner, oavsett förutsättningar, kunnat höja sin kunskap och kompetens kring industrins omställning och förnyelse.

Det finns goda förutsättningar för att utveckla och skala upp det påbörjade arbetet från de fem genomförandeprojekten inom Smart industri i regionerna 2.0. Under hösten 2018 har Tillväxtverket beviljat medel för projekt till 20 av landets 21 regioner.

För att säkerställa ett kraftfullt genomförande framöver kommer vi att särskilt stötta de regioner som hittills inte drivit genomförandeprojekt. I de fall projekt drivs av andra aktörer än regionalt utvecklingsansvariga (RUA) kommer vi att betona vikten av att RUA säkerställer att synergier med övriga insatser inom det regionala tillväxtarbetet tas tillvara, såsom det regionala kompetensförsörjningsarbetet och smart specialisering. Vi kommer också aktivt att verka för att det framtida genomförandet kombinerar företagsnära aktiviteter med samverkan för strukturell utveckling av stödsystemen.

2.1.3 Lärande och erfarenhetsutbyte har stärkt regionala förmågor

Tillväxtverket samordnar de åtta uppdragen inom Smart industri och samverkar även med andra myndigheter för att tydligheten ska öka för de olika målgrupperna. Våra arenor för lärande och nätverkande upplevs som värdefulla för de olika målgrupperna.

Genom dialog- och erfarenhetsträffar med regionerna och bransch- och intresseorganisationer, har vi stöttat aktörerna i arbetet med att bidra till strategins genomförande. Vi har även besökt samtliga genomförandeprojekt på plats, vilket bidragit till ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Genom vår samordnande roll har vi skapat mervärde på regional nivå, liksom för andra myndigheter, aktörer inom det företagsfrämjande systemet med flera. Genom att bjuda in till nätverkande och kunskapsutbyte har vi underlättat samordningen av insatserna på regional nivå, så att industriföretagen i slutändan får en mer samlad bild av vilket stöd som de kan ta del av för att ställa om till en smartare industri.

2.2 Rekommendationer

2.2.1 Rekommendationer till regeringen

2.2.1.1 Stärk och förtydliga regionalt utvecklingsansvarigas samordnande funktion inom det regionala stödsystemet

Digitaliseringen driver på förändringstakten och kan upplevas som utmanande för de företag som inte vet hur de ska hantera förändringsbehovet. En stor del av de mindre industriföretagen har ännu inte har påbörjat sitt strategiska omställningsarbete. Det finns därmed en stor effektiviseringspotential som behöver tas till vara för fortsatt lönsamhet i företag och Sveriges konkurrenskraft framåt.

Industriföretagens utmaningar och behov varierar över landet och i förhållande till storlek och bransch. Detta kräver god lyhörddhet hos de aktörer som möter företagen på regional nivå och en förmåga att paketera de olika erbjudandena som finns för att stötta industrins omställning inom ramen för Smart industri.

Behovet av strategisk kompetensförsörjning och omställning kring digitalisering och automation innebär en stor utmaning för många små och medelstora industriföretag, oavsett låg- eller högkonjunktur. Digitalisering är ett medel för att effektivisera företag och flöden men insatserna inom Smart industri behöver nå fram till företagen på ett samlat och tydligt sätt.

Det regionala stödsystemet består av många olika aktörer och huvudmän, med olika målgrupper och resurser, vilket bidrar till att företagen ofta upplever stödsystemet som komplext och splittrat. Här har den regionala nivån en viktig roll för bättre koordinering i genomförandet av Smart industri. Inte minst regionala samverkansplattformar och klustermiljöer är av stor betydelse för industrins utveckling. Vi ser därför ett behov av att stärka och förtydliga regionalt utvecklingsansvarigas samordnande roll i arbetet med att etablera och utveckla det regionala stödsystemet för innovation- och tillväxtfrågor.

Utbildningssystemets tröghet riskerar att hämma i synnerhet de små industriföretagens konkurrenskraft. Företagen hittar inte rätt kompetens och har svårt att specificera sina utbildningsbehov. Detta kan betraktas som en regional fråga i lika hög grad som en fråga för kommunerna, då många kommuner där industrin finns är för små för att på egen hand fylla industrirelevanta utbildningsplatser.

Regionernas roll i industrins kompetensförsörjningsarbete måste därför förstärkas och gränsdragningen mellan statligt och kommunalt ansvar bör förtydligas. För att tydligare möta industrins kompetensförsörjningsbehov krävs ett flexiblare utbildningssystem.

2.2.1.2 Genomför bredare satsningar som stärker den lokala och regionala attraktionskraften och tillgodoser industrins kompetensförsörjning

Tillväxtverkets rapport *Innovativ industri som vill växa*⁵, visade att bostadsmarknad, infrastruktur och annat som påverkar människors livsvillkor har stor betydelse även för industrins framtid. Det behöver finnas attraktiva miljöer nära industriföretagen, där det är intressant för människor att bo och verka.

Flera regioner har lyft ett behov av bredare perspektiv i arbetet med industrins omställning. Tillväxtverket instämmer i detta behov och ser flera fördelar med att bredda projektportföljen till att omfatta projekt i gränssnittet mellan ren företags- och affärsnytta i kombination med samhällsnytta, som komplement till projekt som utgår ifrån något eller några av de fyra fokusområdena i Smart industri. Vi kan se att dessa grundläggande förutsättningar skiljer sig åt mellan och inom regionerna och kan vara en nyckelfråga att mobilisera kring.

Därför anser vi att regeringen bör överväga om vi inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0 kan komplettera portföljen med projekt i gränssnittet mellan Smart industri och platsers attraktivitet.

2.2.2 Rekommendationer till regionalt utvecklingsansvariga aktörer

2.2.2.1 Integrera Smart industri med andra regionala satsningar

Genomförandet visar att digitalisering och kompetensförsörjning är industrins största utmaningar, att frågorna är komplexa och att de i hög grad överlappar varandra. Samtidigt pågår många insatser, både i Tillväxtverkets regi och med andra initiativtagare och finansiärer.

Vi rekommenderar därför att RUA i än större utsträckning kopplar ihop smart industri-arbetet med andra satsningar inom det regionala tillväxtarbetet, inte minst gällande kompetensförsörjning.

Tillväxtverket har inom ramen för uppdraget med de regionala kompetensplattformarna tidigare rekommenderat att RUA än tydligare bör synliggöra kompetensförsörjningsområdets sektorsövergripande karaktär och anlägga ett kompetensförsörjningsperspektiv inom andra regionala utvecklingsområden. Detta gäller i allra högsta grad för industrins omställning, där kompetensförsörjningen gång på gång pekats ut som det enskilt största hindret. På motsvarande sätt kan de regionala digitaliseringskoordinatorer som etablerats under 2018 vara en resurs i det framtida arbetet för industrins digitalisering.

Smart industri i regionerna 2.0 öppnade upp för att främjandeaktörer kunde äga projekt, under förutsättning att de var tydligt regionalt förankrade. Av de projekt vi beviljat inom Smart industri i regionerna

---

⁵ Innovativ industri som vill växa, Pub.nr.: 0240

2.0 drivs en majoritet av regionala främjandeaktörer. Därför är det viktigt att RUA säkerställer att resultat och erfarenheter från dessa projekt tas om hand inom det regionala tillväxtarbetet.

2.2.2.2 Kombinera samverkan med företagsnytta och involvera kommunerna i den företagsnära dialogen

Två genomförandeprojekt har fokuserat på regionöverskridande samverkan. Samtidigt som de tillfört en viktig funktion för ökad samverkan i de regionala stödsystemen, är det svårare att se hur de konkret bidragit till företagens omställning och förnyelse.

Vi vill därför uppmuntra till att fortsatta satsningar för industrins omställning kombinerar företagsnära aktiviteter med samverkan för strukturell utveckling. Det handlar dels om att de två regionöverskridande metastrukturer som etablerats inom detta uppdrag övergår i ett mer operativt samarbete med aktiviteter även på företagsnivå, och dels om att nya samverkansprojekt tydligare involverar företagen i aktiviteterna.

Flera av genomförandeprojekten har aktivt engagerat de kommunala näringslivsfunktionerna, både som samverkanspart och i den uppsökande verksamheten mot industriföretagen.

Näringslivskontoren, med sin lokalkännedom om företagen och sina väl etablerade kontakter, är ett effektivt sätt att nå ut till enskilda företag med nationella och regionala satsningar. RUA bör därmed verka för att kommunernas näringslivskontor engageras och involveras i arbetet med Smart industri, för en effektiv dialog med industriföretagen.

3 Genomförande – aktiviteter och resultat

Tillväxtverket arbetar för industrins omställning och förnyelse genom kunskap, nätverk och finansiering. Vi skapar på så sätt bättre förutsättningar för befintliga och framtida företag och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Vi har:

1. Finansierat regionala utvecklingsprojekt.
2. Utvecklat ny kunskap om den regionala nivåns roll i genomförandet av Smart industri.
3. Skapat nätverk för erfarenhetsutbyte och dialoger.

I detta kapitel lämnar vi en övergripande redovisning av vårt arbete under hela uppdragsperioden 2016 - 2018.

3.1 Vi har finansierat regionala utvecklingsprojekt

Vi har stöttat regionerna, dels genom medel till *förstudieprojekt* för att kartlägga och analysera industrins behov och utmaningar, dels till *genomförandeprojekt* för att ta vidare resultaten från förstudieprojekten. Totalt har vi beviljat 20,2 mkr.

3.1.1 Förstudieprojekt i alla delar av Sverige

Under uppdragsperioden har vi finansierat totalt 18 förstudieprojekt som involverat 20 regioner. Endast Gotland saknas. Tillväxtverket har dock, inom ramen för uppdraget Hållbara Gotland, medfinansierat ett annat gotländskt projekt om nyindustrialisering, som Tillväxt Gotland slutrapporterade i mars 2018.

Förstudierna har syftat till att kartlägga och analysera industrins behov och utmaningar utifrån regionala förutsättningar. Varje region kunde söka max 400 000 kronor utan krav på medfinansiering.

Förstudierna har genomförts på olika sätt och metoderna har varierat mellan intervjuer, enkätundersökningar, fallstudier och workshops. Med undantag från Region Jönköping anlidade samtliga regioner extern hjälp för genomförandet. Förstudierna sammanfattas i Bilaga 1.

Regionerna har olika förutsättningar och resurser, vilket speglar genomförandet av förstudierna. Många regioner hade vid uppdragets start väl etablerade samarbeten, system och samverkansplattformar för att stärka industrin, medan vissa regioner påbörjade arbetet från grunden. Oavsett hur de regionala förutsättningarna såg ut, kan vi konstatera att samtliga regioner getts möjligheten att höja sin kunskap och kompetens kring industrins omställning och förnyelse.

Samtliga fyra fokusområden i Smart industri har täckts in i förstudierna men digitalisering och kompetensförsörjning har dominerat.

Genom förstudierna har vi kunnat konstatera att Smart industri i regionerna har legat rätt i tiden men att det har funnits en utmaning vad gäller många parallella uppdrag. Vi kan också tydligt se att Smart industri har lyft synen på industrins betydelse för regional utveckling. Flera regioner menar att industrins betydelse för det regionala näringslivet tidigare underskattats. Att påverka politiken och förmedla industrins storlek och betydelse för regional utveckling gynnar möjligheterna att dra till sig utvecklingsresurser och insatser.

Sammantaget kan de utmaningar och behov som förstudierna identifierat kategoriseras enligt följande sex huvudteman:

1. Kompetensförsörjning och matchning är industrins största utmaning.
2. Digitalisering har hög prioritet men är komplext.
3. Flera strukturella utmaningar behöver mötas.
4. Aktörerna behöver samordnas och samverka.
5. Samverkan över administrativa gränser behöver förbättras.
6. Arbetet behöver kopplas till andra pågående insatser och regionala strategier.

En tematisk sammanställning av förstudiernas identifierade utmaningar och behov finns i Bilaga 2.

RESULTAT

Förstudieprojekten har lett till kartläggningar och analyser av samtliga regioners förutsättningar för att möta industrins framtida utmaningar. Detta har sammantaget ökat kunskapen om industrins betydelse och dess förutsättningar och behov hos de som bedriver regionalt tillväxt- och utvecklingsarbete.

3.1.2 Fem genomförandeprojekt i 11 regioner

Inom ramen för uppdraget har Tillväxtverket finansierat fem genomförandeprojekt. Dessa har involverat totalt 11 regioner och omfattat cirka 2,5 mkr per projekt, med krav på 50 procent i medfinansiering, vilket motsvarar totalt cirka 12 mkr.

Syftet med genomförandeprojekten har varit att, utifrån identifierade utmaningar, bidra till att industriföretagen och de industrinära tjänsteföretagen blir mer hållbara, effektiva och produktiva i sina verksamheter, processer eller affärsmodeller. Projekten har utformats utifrån regionala förutsättningar och därmed har innehåll och upplägg varierat stort.

Nedan presenteras genomförandeprojektens huvudsakliga inriktning, aktiviteter och resultat. Projekten sammanfattas i tabellform i Bilaga 3.

3.1.2.1 Digilyft Västerbotten 2.0

Projektet har erbjudit regionens företag digitaliseringsinsatser, främst inom affärsutveckling och affärssystem. Projektet har finansierats av både Smart industri i regionerna och Digitaliseringslyftet⁶.

Västerbottens inland har en gles bosättnings- och näringslivsstruktur där näringslivet lokalt ofta domineras av småföretag. Företagen har ofta svårt att prioritera långa resor för att ta del av till exempel seminarier, utbildningar och rådgivning som erbjuds i Umeå. Projektet har därför arbetat med uppsökande verksamhet på kommunernas näringslivskontor samt hos företag och branschorganisationer.

Projektet har rekryterat tre digilotsar, med varsitt delregionalt geografiskt ansvarsområde – Skellefteåregionen, Umeåregionen respektive Region 8 (länets inlandskommuner). Digilotsarna är en regional, opartisk funktion som i samarbete med kommunernas näringslivskontor och näringslivsorganisationer hjälper företag som vill digitalisera, så att de lättare hittar rätt bland de initiativ som finns.

Upplägget kommer att vidareutvecklas inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0. Digilotsarna kommer framgent att ha än tydligare fokus mot Västerbottens mindre kommuner med begränsade resurser på sina näringslivskontor. Det fortsatta arbetet kommer även tydligare involvera det regionala kompetensförsörjningsperspektivet.

Några projektresultat

- Över 150 företag och företagare har nåtts i olika kunskapshöjande seminarier och aktiviteter.
- 23 företag har fått rådgivning och coachning.
- Regionen har stärkt nätverken med samtliga näringslivskontor och andra aktörer som jobbar med digitalisering av regionens industriföretag.

3.1.2.2 Smart industri i Jämtland Härjedalen

Jämtland har liksom Västerbotten en hög andel småföretag i glesa miljöer. Även här har man varit aktiv med att uppsöka och engagera företag över hela regionen. Projektet har erbjudit länets små- och medelstora industriföretag skräddarsydd rådgivning och stöd inom följande områden:

- Stärkt finansieringsförmåga.
- Produktivitetsökning genom modularisering.
- Tjänsteadderande affärsmodeller.
- Smarta hållbara produkter.

---

⁶ Uppdrag att genomföra ett program för ett digitaliseringslyft riktat till små och medelstora företag samt industrinära tjänsteföretag N2016/06499/FÖF

Projektet har valt att satsa på fördjupade relationer med förhållandevis få företag för att säkerställa en hög kvalitet på satsningens genomförande. Det regionala upplägget är konkret och väl genomfört och relaterar till ett uppdämt behov hos näringslivet då industrin upplevts ha kommit i skuggan av exempelvis besöksnäring.

Inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0, är ambitionen att vidareutveckla helhetskonceptet. Genomförandeprojektet har skapat en stor efterfrågan och 12 företag står på kö för att delta i planerade workshopserier under 2019–2020. Projektet har även ansökt om ERUF-finansiering, för att ytterligare kunna förlänga och skala upp insatsen. Beslut fattas i juni 2019.

Några projektresultat

- Europeiska investeringsbanken samarbetar med de fyra nordligaste länen för att skapa ett finansiellt instrument.
- 16 företag har deltagit i workshopserierna om modularisering och tjänstestädning.
- 16 företag har stått som värdar för examensarbeten.

3.1.2.3 Smart industri i Norra Mellansverige

Dalarna, Värmland och Gävleborg har sedan tidigare ett väl fungerande samarbete inom ramen för Smart specialisering och i förstudiefasen bekräftades att många gemensamma strukturella utmaningar och utvecklingsbehov gällde även industrin. Projektets fokus har därför bestått i att stimulera regionöverskridande samverkan mellan klustermiljöer som vidareutvecklar regionernas samlade potential.

I kombination med finansiering från regionalfonden och de tre regionerna överstiger den totala finansieringen 14 mkr. Projektets löptid har genom ERUF-finansieringen kunnat förlängas till 2019, vilket gör att slutredovisningen snarare ger en nulägesbild.

Resultaten från projektet kommer att synkroniseras med andra smart industri-satsningar i Norra Mellansverige, inte minst inom ramen för fortsättningsprojektet Smart industri i Norra Mellansverige II.

Några projektresultat

- Nya gemensamma arbetssätt och verktyg inom stödsystemet, såsom en digital matchningstjänst och en metodik för processmognadskartläggning.
- Nya och fördjupade samarbeten mellan såväl IUC-bolagen som kluster inom bioekonominäringarna.
- Komplettering och utökning av smart industri-arbetet där Norra Mellansverige valts ut av EU-kommissionen som pilot inom industriell omvandling (Industrial Transition).

3.1.2.4 EMS Industrial Modernisation

Redan i förstudiefasen valde regionerna i Östra Mellansverige (Västmanland, Sörmland, Örebro, Östergötland samt Uppsala) att samarbeta och konstaterade ett behov av att utveckla samordning och samverkan i det regionövergripande innovationsstödsystemet.

Genom att fungera som metastruktur med uttalat uppdrag att främja samverkan, har projektet tillfört en viktig funktion i innovationsstödsystemet. Verksamheten har delats in i fyra huvudaktiviteter: 1) Bygga samlad genomförandekapacitet, 2) Utvecklingsstöd till företag, 3) Utveckla nya och stärka användningen av existerande testbäddar och 4) Internationell utblick/profilering.

Genom kartläggningar och analyser som projektet tagit fram och spridit inom Östra Mellansverige har förutsättningarna för samverkan stärkts. Därtill har projektet även bidragit till faktiskt samarbete mellan olika aktörer som sannolikt annars inte skulle ha skett.

Några projektresultat

- Testbäddar och innovationsmiljöer har inventerats.
- Studieresor har skapat kontakter med inkubatorer, universitet och science parks som i sin tur öppnat upp för internationella marknader och forskningsmiljöer.
- Additiv tillverkning har lyfts fram som strategiskt viktigt för storregionens industriföretag.

3.1.2.5 Skånsk industriell framtid

Region Skåne har, i samverkan med industriklustret IUC Syd och mediaklustret Media Evolution, arbetat med att utveckla en långsiktig metod för att tillgängliggöra stödsystemet för Skånes industriföretag. Målet har varit en lägre tröskel för företagen att börja jobba med produktivitetsförbättringar och kompetensutveckling.

Projektet har bland annat kontaktat näringslivsansvariga i Skånes kommuner för att få tillgång till deras nätverk och för att diskutera hur det regionala samarbetet kan förbättras. I nästa steg har projektet bjudit in till större möten i kommunerna där de träffat företag för att visa hur stödsystemet kan bidra till att stärka deras konkurrenskraft.

Utöver att fortsätta med uppsökande och företagscoachande verksamhet kommer arbetet framåt bland annat bestå av att vidareutveckla stödsystemets samverkan med de skånska kommunernas näringslivsavdelningar och att bidra till att fler ungdomar söker sig till industrirelevanta utbildningar.

Några projektresultat

- Totalt har projektet nått ut till cirka 200 företag.
- 55 företag fått personlig information om projektets upplägg och erbjudanden. Av dessa har 34 företag blivit intervjuade. 28 företag valde att arbeta vidare med stöd av en coach.
- Ett långsiktigt regionalt arbetsätt för att bättre nå ut till företagen har etablerats, som bygger på samverkan mellan regionen, kluster och kommunernas näringslivskontor.

3.1.2.6 Fem genomförandeprojekt, två angreppssätt

Precis som i förstudieprojekten finns stora skillnader i såväl upplägg, syfte, innehåll som arbetsätt i de fem olika genomförandeprojekten. Medan de två samverkansprojekten i Norra Mellansverige och Östra Mellansverige primärt fokuserat på regionöverskridande strukturbyggen och samverkan, har de tre regionspecifika projekten i Västerbotten, Jämtland och Skåne haft ett mer företagsnära fokus, med uppsökande verksamhet och coaching i fokus. Utifrån projektens genomförande och resultat drar vi följande slutsatser:

Genomförandet är kopplat till kartlagda utmaningar och behov

Samtliga fem genomförandeprojekt är tydligt kopplade till de behov som identifierades i förstudierna och utgör naturliga steg för att bättre möta dessa behov regionalt. Genom att regionerna drivit genomförandeprojekt som utgår från Smart industri och bygger vidare på förstudiernas insikter har de ökat kunskapen om dels industrins behov, dels fokusområdena i Smart industri.

Tre projekt har företagsnytta i centrum

Genomförandeprojekten i Jämtland och Region Västerbotten har stärkt regionerna som aktörer, stimulerat samverkan och nya arbetsätt inom de regionala stödsystemen och ytterligare ökat projektägarnas kunskap om industrins behov med utgångspunkt i Smart industri. Projektens fokus på praktiska, företagsnära och platsanpassade insatser har resulterat i att flera företag tagit konkreta utvecklingssteg.

Genomförandeprojektet i Skåne, som redan har en stark ställning inom det regionala stödsystemet, har bekräftat tidigare kunskaper och pågående arbete mot industrin. Projektet har skapat en metod som underlättar kontakten med företag genom en bred och väl förankrad samverkan mellan olika kluster och kommunernas näringslivskontor.

Både projekten i Skåne och Västerbotten har konstaterat att det är en framgångsfaktor att samordna det uppsökande arbetet med kommunernas näringslivskontor. Genom kontorens goda kännedom om företagen lokalt och via väl etablerade kontakter är det ofta lättare att nå ut till enskilda företag med nationella och regionala satsningar.

Två projekt har fokuserat på regionöverskridande strukturell samverkan

Samverkansprojekten i Norra Mellansverige och Östra Mellansverige har bidragit till ökad regionöverskridande samverkan mellan stödaktörer, primärt för metodutveckling och strukturbyggande. De har skapat regionöverskridande metastrukturer som tillfört en viktig funktion för ökad samverkan i de regionala stödsystemen.

Som en följd av samverkansprojektens system- och strukturbyggande inriktning, är den faktiska nyttan som projekten genererat för industrin och industrinära tjänsteföretag ännu begränsad. För Norra Mellansveriges del ligger en del av förklaringen i en komplex organisation med många samverkansparter, vilket gjorde uppstartsfasen längre än väntat. Även projektet i Östra Mellansverige har haft en lång startsträcka, samtidigt som det har varit svårt att engagera företag i den rådande högkonjunkturen. Båda projekten är emellertid förvissade om att metodutvecklingen, på sikt, och i synnerhet inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0, kan materialiseras i företagsnyttiga insatser av de regionala stödaktörerna.

Nyindustrialiseringsstrategin har förankrats regionalt

Samtliga projekt har bidragit till att förankra nyindustrialiseringsstrategin regionalt bland offentliga aktörer. Eftersom strategin rymmer både insatser som ger direkta resultat på företagsnivå och insatser som ger resultat på strukturell nivå, kan förankringen anses vara tydligast i Jämtland, Skåne och Västerbotten. I dessa projekt har samverkan betraktats som ett medel snarare än ett mål, vilket genererat resultat både på företagsnivå och strukturell nivå, om än i lite olika utsträckning och form.

Genom att vi arbetar samlat med Tillväxtverkets åtta uppdrag inom Smart industri, har vi skapat förutsättningar för ett brett och långsiktigt arbete för industrins omställning, såväl inom enskilda företag som inom stödsystemet i stort.

Samtliga projekt har även lagt grunden för ett mer långsiktigt genomförande inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0.

RESULTAT

Samtliga fem genomförandeprojekt har bidragit till att förankra nyindustrialiseringsstrategin regionalt. Två samverkansprojekt har etablerat regionöverskridande metastrukturer som tillfört en viktig funktion för ökad samverkan i de regionala stödsystemen. Tre regionspecifika projekt har kombinerat direkt nytta på företagsnivå med samverkan för strukturell utveckling av stödsystemen. Möjligheten att växla upp nationell finansiering med medel från regionalfonden har tagits tillvara i ett projekt. De samlade resultaten kommer att tas vidare i Smart industri i regionerna 2.0.

3.1.3 Övergången till Smart industri i regionerna 2.0

För att ytterligare tillvarata regionernas potential och underlätta för projektens insatser och resultat att omsättas i operativ verksamhet, beslutade regeringen i januari 2018 att Tillväxtverket ska fortsätta med uppdraget och skala upp insatserna fram till och med 2020, med en ursprunglig budget på 90 mkr⁷.

Medlen ska stärka pågående insatser och utveckla åtgärder som regionernas arbete resulterat i. Våra insatser har hittills fokuserat på att i dialog med respektive region erbjuda möjlighet till finansiering samt att synliggöra framgångsrika metoder och modeller som utvecklats inom våra andra smart-industri uppdrag. Under perioden maj till september 2018 genomförde vi en dialogrunda där vi träffade samtliga regioner. Dialogrundan visade att regionerna i regel har god kännedom om olika smart industrisatsningar, även om det upplevdes som svårt att hålla isär de enskilda uppdragen.

Samtliga genomförandeprojekt kommer att tas vidare inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0, om än i olika format. Regionerna i Östra Mellansverige har till exempel valt att låta olika regionala främjandeaktörer att ta vidare de påbörjade aktiviteterna i flera separata projekt, med stöd i form av medfinansiering och projektsamordning från regionerna i Östra Mellansverige.

Tillväxtverket har sedan utlysningen stängde i oktober 2018 beviljat medel till 19 projekt om drygt 65 mkr. I ett par regioner är ytterligare medfinansiering från regionalfonden aktuellt. Liksom i tidigare projekt står kompetensförsörjning och digitalisering i fokus, även om flera regioner valt att satsa helt eller delvis på testbäddar och hållbar produktion.

---

⁷ I övergångsregeringens budget från december 2018 fick uppdraget minskad tilldelning med 10 mkr. Total omslutning minskades då från 90 mkr till 80 mkr.

3.2 Vi har utvecklat och spridit kunskap

Tillväxtverket har en viktig roll i att underlätta strukturomvandlingen i industrin genom att, utifrån regionala förutsättningar och behov, stimulera och verka för ett kraftfullt genomförande av Smart industri. En viktig del är att ta fram och sprida ny kunskap om industrins behov och utmaningar samt att synliggöra och analysera hinder och möjligheter för industrins omställning.

3.2.1 Samverkansforskning med genomförandeprojekten

Ett kunskapsinslag i vårt arbete har bestått i att Karlstads universitet, Centrum för forskning om regionalt samhällsbyggande, bedrivit samverkansforskning kring uppdraget. Den övergripande forskningsfrågan har varit hur regionerna, i förhållande till ordinarie regionalt utvecklingsarbete, hanterar satsningen inom Smart industri i regionerna och anpassar den till regionala förutsättningar.

Sammantaget konstaterar samverkansforskningen att det regionala genomförandet framstår som lovande och generellt väl i linje med vad tidigare forskning pekat på som viktigt för att nå framgång i det regionala utvecklingsarbetet. En del av förklaringen ligger i regeringsuppdragets utformning som naturligt medger regional anpassning, även om den stora regionala variationen kan riskera att de ursprungliga ambitionerna med satsningen kan gå förlorad. Men förklaringen ligger också i att de regionalt utvecklingsansvariga har god kännedom om de specifikt regionala förhållandena.

I december 2018 levererades en populärvetenskaplig rapport⁸ och en populärvetenskaplig artikel⁹, anpassad till regionalt utvecklingsansvariga aktörer.

3.2.2 Ny kunskap om svensk industri

En viktig uppgift för Tillväxtverket är att underlätta erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring inom och mellan olika regioner. Genom att sprida kunskap om industriföretagens behov och utmaningar och ta fram goda exempel utifrån ett nationellt perspektiv har vi synliggjort och stöttat regionerna i genomförandet.

För att skapa en nationell överblick gällande industrin och de industrinära tjänsteföretagens behov och utmaningar i regionerna lät vi konsultföretaget Kontigo ta fram en tematisk sammanställning av regionernas förstudieprojekt. Utifrån den tematiska analysen har en

---

⁸ Bilaga 5 Samverkansforskning slutrapport

⁹ Bilaga 6 Samverkansforskning Policy Brief

populärversion¹⁰ tagits fram som visar på mönster och slutsatser som lyfts fram när det gäller behov, gap och insatser.

Vi har tagit fram tre artiklar som fokuserat särskilt på den regionala nivåns roll i genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin. För att lyfta fram samverkansplattformar och regionala klustermiljöer med stor betydelse för industrins utveckling tog vi även fram en film som fokuserade särskilt på hur Region Skåne samarbetar med kluster och kommuner för att nå ut till nya företag som inte känner till det regionala stödsystemet.

Inom ramen för uppdraget om goda exempel, har Tillväxtverket tagit fram ytterligare sex filmer och sex artiklar som visar hur några framgångsrika små och medelstora industriföretag har jobbat med att digitalisera och automatisera sina processer. Syftet är att inspirera fler företag att komma igång med sitt digitaliseringsarbete.

Tillväxtverket har även tagit fram rapporter om industriföretagens behov och utmaningar, bland annat *Innovativ industri som vill växa*¹¹, en temarapport från *Företagens villkor och verklighet 2017*, som lanserades vid dialog- och erfarenhetsmötet för Smart industri i februari 2018 i Stockholm.

Rapporten visade att en dubbelt så stor andel industriföretag som övriga företag upplever det som hindrande att sökande inte kan tänka sig att flytta till orten. Endast 11 procent av industriföretagen fanns i en storstadskommun, medan motsvarande andel för övriga företag var 32 procent. Bostadsmarknad, infrastruktur och annat som påverkar människors livsvillkor har stor betydelse även för industrins framtid. Det behöver därför finnas attraktiva miljöer nära industriföretagen, där det är intressant för människor att bo, arbeta och verka.

Rapporten *Industrins tillväxt och konkurrenskraft*¹², som jämförde industrins konkurrenskraft i olika branscher och län, presenterades vid ett lunchseminarium i april 2018.

Under hösten 2018 startade Tillväxtverket en grupp på LinkedIn för att ytterligare stimulera spridning av information och lärande, till och mellan de olika målgrupperna.

---

¹⁰ En smartare industri – Erfarenheter från förstudieprojekt inom Smart industri i regionerna, Info 0703

¹¹ Innovativ industri som vill växa, Pub.nr.: 0240

¹² Industrins tillväxt och konkurrenskraft, Pub.nr.: 2047

RESULTAT

Genom projektanalyser, samverkansforskning, filmer, artiklar och rapporter har vi utvecklat och spridit ny kunskap om industrin och de industrinära tjänsteföretagens behov och utmaningar. Genom att, tillsammans med övriga smart industri-uppdrag, dela med oss av ny kunskap i våra nätverk har vi synliggjort och analyserat hinder och möjligheter för industrins omställning.

3.3 Vi har stimulerat erfarenhetsutbyte och lärande

3.3.1 Åtta dialog- och erfarenhetsmöten med industrin i fokus

Tillväxtverket har genomfört totalt åtta dialog- och erfarenhetsmöten med olika målgrupper och fokus. Av dessa har två varit uppdragsspecifika erfarenhetsträffar för uppstart respektive avslutning av genomförandeprojekten i Smart industri i regionerna.

Syftet med Tillväxtverkets uppdragsgemensamma dialogmöten har varit att ge deltagarna en förståelse för helheten och hur de olika uppdragen hänger ihop inom Smart industri, samt att visa att regionerna och de insatser som görs i projekten är viktiga i arbetet med att förverkliga intentionerna med Smart industri.

Tillväxtverkets arenor för lärande och nätverkande upplevs som värdefulla för de olika målgrupperna. Som ett exempel visade utvärderingen av dialogmötet i februari 2018 att 94 procent av respondenterna svarat att de tyckte att helhetsintrycket från mötet var positivt (4 eller 5 på en skala där 5 betyder instämmer helt). Samtliga dialog- och erfarenhetsmöten redovisas i bilaga 4.

3.3.2 Projektbesök

Under hösten 2017 och våren 2018 besökte Tillväxtverket samtliga fem genomförandeprojekt. Syftet var att på nära håll stödja och följa projekten i deras utveckling samt fånga upp identifierade behov av förändringar/förbättringar inom Tillväxtverkets stöd i stort.

Projektbesöken samplanerades med intervjutillfällena för samverkansforskare från Karlstads universitet och, när det gäller projektet i Norra Mellansverige, med handläggare och ekonom från regionalfonden i Norra Mellansverige.

RESULTAT

Genom att medverka vid totalt åtta dialog- och erfarenhetsträffar med regionalt utvecklingsansvariga aktörer och bransch- och intresseorganisationer, har vi stöttat regionala och andra aktörer i arbetet med att bidra till strategins genomförande. Vi har även besökt samtliga genomförandeprojekt på plats, vilket bidragit till ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

3.4 Vårt fortsatta arbete

Det finns goda förutsättningar för att utveckla och skala upp det påbörjade arbetet inom ramen för Smart industri i regionerna 2.0. Erfarenheterna och resultaten från genomförandet är viktiga att förmedla till de smart industri-projekt som startar under våren 2019, i synnerhet till de regioner som ännu inte själva drivit insatser. Under våren 2019 kommer vi, i dialog med de nya projekten, fokusera på att:

- stötta de regioner som hittills inte drivit genomförandeprojekt, i synnerhet de mindre regionerna med begränsade resurser,
- betona vikten av att de projekt som drivs av andra aktörer än regionalt utvecklingsansvariga, får en tydlig förankring i regionernas tillväxtarbete, samt
- uppmuntra de samverkansinriktade projekten att även inkludera konkreta, företagsnyttiga aktiviteter, som ett komplement till de rent strukturbyggande insatserna.

Överlag ser vi att erfarenhetsutbytet mellan regionerna är uppskattat. I det fortsatta arbetet ska vi utveckla dessa utbyten via exempelvis tematiska träffar utifrån fokusområdena i nyindustrialiseringsstrategin. Vi kommer också jobba internt och externt för att skapa synergier med övrigt pågående arbete inom till exempel smart specialisering samt regional kompetensförsörjning.

Vi har kunnat konstatera att attraktiva platser är viktiga för industrins matchning och kompetensförsörjning. Vi ser därför ett behov av ett bredare perspektiv på nyindustrialiseringen. I det fortsatta arbetet bör projektportföljen breddas till att omfatta projekt i gränssnittet mellan ren företags- och affärsnytta i kombination med samhällsnytta, som komplement till projekt som utgår ifrån något eller några av de fyra fokusområdena i Smart industri.

Tillväxtverket har lång erfarenhet och bred kompetens om dessa frågor, inte minst genom arbetssättet Tillväxtskapande samhällsplanering, som särskilt fokuserar på gränssnittet mellan näringslivsutveckling och samhällsplanering.

4 Ekonomisk redovisning för slutrapport

Uppdraget att främja nyindustrialisering på regional nivå har genomförts under perioden 2016–2018. Utgifterna för uppdraget har belastat näringslivsanslaget samt Tillväxtverkets förvaltningsanslag.

Enligt uppdraget skulle minst 20 000 tkr beviljas till projekt. Tillväxtverket har beviljat totalt 20 197 tkr. Utifrån deltagande regioners upparbetade kostnader har utbetalningar (transfereringar) av projektmedel gjorts med totalt 16 603 tkr.

Vi har i tidigare rapporteringar konstaterat att de ekonomiska villkoren för uppdraget inte överensstämde med våra behov av insatser när det gäller programanknutna kostnader. Enligt uppdraget fick vi nyttja maximalt 2 000 tkr under 2016 respektive 2017 och 1 000 tkr under 2018 för programanknutna kostnader. Behovet av medel för att genomföra uppdraget har dock varit större. Som en följd av de ekonomiska villkoren har vi fått nyttja förvaltningsanslaget. För verksamhetskostnaderna har totalt 3 995 tkr använts, varav 2 289 tkr från uppdragsmedlen. Dessa kostnader har bestått av främst personalkostnader, köpta tjänster för kunskapsunderlag, konferenser och erfarenhetsmöten samt projektbesök.

De finansiella villkoren enligt regeringsbeslutet bedöms som uppfyllda. I nedanstående tabell redovisas fördelning av kostnader för uppdragsmedel och förvaltningsanslaget.

Resultaträkning, tkr

	Finansiering		
	Särskilda medel	Förvaltnings- anslaget	SUMMA
Bidrag	25 000		25 000
Anslag	0	1 706	1 706
Summa	25 000	1 706	26 706
<i>Verksamhetskostnader</i>			
-Personalkostnader	1 268	1 702	2 970
-Köpta tjänster	722		722
-Övriga kostnader	299	5	304
S:a verksamhetskostnader	2 289	1 706	3 995
Transfereringar	16 603		16 603
Summa utbetalningar	18 892	1 706	20 598
Att återbetala	-6 108		-6 108
BUDGET	25 000	1 706	26 706
Utfall mot budget, %	76%	100%	77%
<i>Antal timmar</i>	<i>2 593</i>	<i>3 107</i>	
OH-påslag (250 kr/h)*	648	777	1 425
Summa inkl OH-påslag	19 540	2 483	22 023

Nyckeltal

	Särskilda medel	Förvaltnings- anslaget	SUMMA
Andel transfereringar/ summa utbetalningar	88%	0%	81%
Andel verksamhetskostnader/ summa utbetalningar	14%	100%	19%
Personalkostnader/ verksamhetskostnader	55%	100%	74%
Köpta tjänster/ verksamhetskostnader	32%	0%	18%